

**Masterclass interculturele psychiatrie en jeugd-ggz ten behoeve van kwetsbare migrantenjeugd
29 november 2016, Akoesticum Ede**

Opening Masterclass

12:30 - 13:00 uur **Ontvangst met koffie/thee**

13:00 - 13:45 uur **Opening met een lezing van prof. dr. Frank Kortmann over culturele competenties**

Prof. dr. Frank Kortmann, emeritus Hoogleraar Psychiatrie en Transculturele Psychiatrie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, gaat in op de culturele competenties die nodig zijn voor:

1. het aangaan en onderhouden van een vertrouwelijke werkrelatie met cliënten en hun systeem uit een andere cultuur
2. het in kaart brengen van hun problemen ('diagnostiek in ruime zin)
3. het uitvoeren van professionele interventies die voldoende aansluiten bij hun verwachtingen om de therapietrouw te bevorderen.

Workshops

13:45-15:15 uur **Workshops Ronde 1**

1. Muziek maakt gezond!
2. Live Online Leren in cultuursensitief werken en vroegsignalering lvb- en ggz-problematiek
3. Herkennen en omgaan met jongeren met een LVB van allochtone afkomst.
4. Identiteitsvorming bij migrantenjongeren in samenhang met psychische problemen
5. Jeugd-ggz voor vluchtelingenkinderen
6. Vroege opsporing ggz-problematiek met kortdurende hulp: De School Als Vindplaats

15:15-15:30 uur **Koffie en thee pauze**

15:30-17:00 uur **Workshops Ronde 2**

1. Muziek maakt gezond!
2. Live Online Leren in cultuursensitief werken en vroegsignalering lvb- en ggz-problematiek
3. Herkennen en omgaan met jongeren met een LVB van allochtone afkomst.
4. Identiteitsvorming bij migrantenjongeren in samenhang met psychische problemen
5. Jeugd-ggz voor vluchtelingenkinderen (onder voorbehoud)
6. Vroege opsporing ggz-problematiek met kortdurende hulp: De School Als Vindplaats

Afsluiting

17:00-18:00 uur **Plenaire afsluiting met cultureel buffet**

Workshop 1. Muziek maakt gezond! Muziek inzetten om kwetsbare migrantenjeugd te bereiken en hun identiteit, sociale ontwikkeling en emotieregulering te ondersteunen.

Drs A. Berman is senior geregistreerd muziektherapeut 25 jaar werkzaam bij GGz Centraal en SymfoniaMeander in Amersfoort, o.a. met volwassenen en jongeren vanuit verschillende culturen. Hij is tevens voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor muziektherapie (NVvMT) en vertegenwoordiger van Nederland in de European Music Therapy Confederation.

Dat muziek een prominente rol speelt in het leven van kinderen en jongeren is algemeen bekend. Via hun "eigen" muziek vinden ze hun identiteit en maken ze contact met elkaar. Kinderen kiezen vaak onbewust bepaalde muziek uit om naar te luisteren als ze last hebben van nare gevoelens. Migrantenkinderen zijn opgegroeid met een mix van muziek uit het land van herkomst en de invloed van de popcultuur. Velen vinden het makkelijker zich te uiten via hun eigen muziek (luisteren, dansen, rappen, zingen, spelen) dan via praten. In de hulpverlening aan migrantenjeugd wordt nog weinig gebruik gemaakt van de invalshoek van muziek. Vaak is de oorzaak (het ontbreken van) de eigen "muzikaliteit" van de hulpverlener. Als deze drempel genomen is, biedt muziek veel mogelijkheden en wordt contact maken makkelijker én leuker. Deze workshop wil praktische handvatten bieden: hoe kom je over de drempel en ga je met muziek aan de slag, wat zijn de verschillen tussen muziek uit diverse culturen en religies en wat beleven jonge mensen aan deze muziek. We gaan tijdens de workshop westerse en niet-westerse instrumenten bespelen en ervaren zelf wat deze muziek doet. Ook gaan we in op de rol die muziektherapeuten kunnen spelen - samen met andere professionals - in het behandelen van migrantenjeugd met ggz- of lvb-problematiek.

Workshop 2. Live Online Leren in cultuursensitief werken en vroegsignalering lvb- en ggz-problematiek

Drs. Patricia Schell is Directeur Zorg bij i-psy Lucertis en coördinator van het ACT team van Lucertis. Zij heeft als psychologe bij Bavo-Europoort gewerkt, alsmede 13 jaar bij Pharos.

Drs. Hester Hooijen is senior consultant leren & ontwikkeling bij Learning Connected. Als manager/senior consultant/trainer was Hester tevens werkzaam bij UP learning, Green Square, Instituut Scire, Dididakt Training, Advies en Begeleiding, NIBO en Universiteit van Amsterdam

Nog steeds is er een lager bereik van kinderen uit etnische minderheden in de jeugd-ggz. In het kader van de transitie van de jeugdzorg zijn de afgelopen jaren in veel gemeenten wijkteams opgezet, al dan niet specifiek gericht op jeugd en gezin. Naast wijkteams hebben veel professionals uit de wijknetwerken -zoals jongerenwerkers, jeugdhandhavers of maatschappelijk werkers- contact met (migranten)jeugd en hun ouders, waarbij ggz- of lvb-problematiek speelt. In Rotterdam is daarom ingezet op het trainen van professionals uit de wijkteams en wijknetwerken in vroegsignalering van lvb- en ggz-problematiek en cultuursensitief werken. Met Parnassia, Lucertis, i-Psy, MEE Rotterdam, Pharos en Learning Connected is een online training ontwikkeld waarbij de live interactie centraal staat. De deelnemers volgen via de computer live les van de trainer. Ondersteunend aan de live sessies is een deel van de content omgezet naar zelfstudiemodules (e-learning) die de deelnemers in voorbereiding op de live sessies zelfstandig kunnen doorlopen. In aanvulling daarop zijn in de online school documenten, filmpjes, enquêtes, opdrachten, discussiefora etc. klaargezet. Deze live sessies zijn met name gericht op het vertalen van het geleerde naar de praktijk, en het bespreken en oefenen met casuïstiek. In deze deelsessie wordt een kijkje geboden in de online training, die is ontwikkeld en die ook door jeugdprofessionals uit Ede (en omgeving) gevolgd kan worden (tot eind 2017 nog gratis).. De sprekers nemen u mee in de interactieve mogelijkheden die de live online school te bieden heeft. Aan de hand van een deel van de kennis en opdrachten uit de 5 online werksessies krijgt u praktische handvatten in het signaleren en de omgang van migrantenjeugd met ggz-problematiek en een voorproefje van de nieuwe sessies over risicojeugd met focus op straatcultuur, social media en multi problem gezinnen.

Workshop 3. Herkennen en omgaan met jongeren met een LVB van allochtone afkomst.

Sonay van Brandwijk-Mizrak is trainer op het gebied van lvb bij (migranten)jeugd en tevens werkzaam als zorgcoördinator bij Accent praktijkonderwijs Centrum. Zij heeft 12 jaar bij MEE gewerkt als maatschappelijk werker/trainer.

Jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) van allochtone afkomst maken minder gebruik van zorg dan LVB'ers van autochtone afkomst. Een belangrijke oorzaak hiervoor is dat er een taboe rust op het hebben van een verstandelijke beperking.

Doordat mensen met een LVB niet als zodanig herkend worden en de beperking vaak een taboe is onder migrantengroepen, ontstaan er in veel gevallen problemen.

Vaak worden de LVB-ers niet herkend, waardoor ze te maken krijgen met overvraging. Wanneer ze wel herkend worden vooral door mensen die juist misbruik van hen maken, worden ze vaak slachtoffer van geweldszaken en criminaliteit.

Met het gevolg dat mensen met een LVB oververtegenwoordigd zijn in het strafrecht.

Vroegtijdige (h)erkenning is van groot belang, in het bijzonder als het gaat om allochtonen met een LVB.

Doel van de workshop is onder andere:

- *Achtergrondinformatie over LVB*
- *Invloed van cultuur en religie op omgaan met LVB*
- *Knelpunten in de hulpverlening aan cliënten van allochtone afkomst*
- *Valkuilen in de communicatie met allochtone cliënten*
- *Bespreekbaar maken van een LVB met de jongere, zijn familie en/of andere personen in zijn omgeving*

Tijdens de workshop wordt gebruik gemaakt van multimedia en oefeningen.

Workshop 4. Identiteitsvorming bij migrantenjongeren in samenhang met psychische problemen: introductie van het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening (CVJ) als praktische methode van cultuursensitief werken

Cor Hoffer is als cultureel antropoloog en socioloog ruim 25 jaar werkzaam op het gebied van cultuursensitief werken in de gezondheidszorg en het welzijnswerk. Hij verzorgt trainingen voor professionals in de 1^e lijn, GGZ, gehandicaptenzorg en Jeugd- en Opvoedhulp. Recentelijk heeft Cor het boek 'Vertelt u mij iets meer... Cultuursensitief werken in gezondheidszorg en welzijnswerk' gepubliceerd. Naast kennis over enkele belangrijke culturele en religieuze verschijnselen geeft hij daarin praktische tips voor cultuursensitief werken in de dagelijkse praktijk van zorg- en welzijnsprofessionals. Zie: www.swpbook.com/1811

Werkt u geregeld met cliënten, die een andere culturele of levensbeschouwelijke achtergrond hebben dan u? En merkt u dat de communicatie niet altijd even gemakkelijk verloopt? Bijvoorbeeld, omdat u onbekend bent met bepaalde ziekteopvattingen of met andere manieren om hulp te zoeken? Of omdat u onzeker bent over de rol die migratie en cultuur spelen in de opvoeding van kinderen en de identiteitsvorming van jongeren?

Als u bovenstaande vragen herkent, dan is deze workshop interessant voor u. In een interactieve presentatie gaat Cor Hoffer nader in op deze vragen. Het doel is tweeledig. Ten eerste wordt met de deelnemers besproken welke invloed cultuur heeft op het denken en handelen van cliënten en hun systeem. Tevens wordt ingegaan op het gegeven dat ook de professional culturele aspecten in het contact inbrengt. Ten tweede worden tips gegeven hoe in het dagelijks werk met deze thema's kan worden omgegaan. Daartoe wordt het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening (CVJ) geïntroduceerd. Dit is een middel om de communicatie van professionals met zowel jongeren als ouders te bevorderen.

Workshop 5. Jeugd-ggz voor vluchtelingenkinderen

dr. Sander Kramer is als cross-cultureel psycholoog bijna 30 jaar werkzaam geweest in de jeugdhulpverlening en jeugd ggz. Daarnaast is hij docent aan de Universiteit Utrecht en gepromoveerd op het vertoog over migranten en vluchtelingen in de GGZ.

In deze workshop worden –aan de hand van praktijkervaring en casuïstiek- praktische handvatten geboden voor de jeugd-ggz aan vluchtelingenkinderen, zowel kinderen van asielzoekers als kinderen van ouders die een verblijfsvergunning hebben.

Niet alleen is er aandacht voor de mogelijke traumatische ervaringen waar kinderen aan blootgesteld waren en vaak nog zijn.

Ook het begrip 'resilience' en de aanpassingen in gezinnen worden behandeld en hoe je als ggz-hulpverlener hierop kunt aansluiten door juist ook oog te hebben voor de aanwezige veerkracht.

Workshop 6. Vroege opsporing ggz-problematiek met kortdurende hulp: De School Als Vindplaats

Deze workshop wordt gegeven door contactpersonen van De School als Vindplaats, een samenwerkingsproject van De Combinatie, waarin jeugdhulp professionals van Driestroom, Entrea, 's Heerenloo, Iriszorg, Kalorama, Karakter, Malderburch, Pluryn, Pro Persona, Proteion, RIBW, TVN Thuiszorg, Unik, Waalboog, Zorggroep Maas en Waal,ZoZijn, en ZZG zorggroep in Nijmegen en omgeving samenwerken.

De School Als Vindplaats is een vervolg op het EIF-project GGZ Migrantenjeugd in Nijmegen, waarin ggz-professionals van Pro Persona op scholen consultatie boden, kinderen observeerden in de klas, screening en kortdurende hulptrajecten boden aan kinderen en ouders. Voordat een ggz-diagnose is gesteld en het kind op de wachtlijst van de ggz wordt geplaatst. In deze workshop wordt ingegaan op:

- a. *Introductie DSAV Nijmegen PO Vindplaatsgericht werken en vroeginterventie;*
- b. *Werkzame factoren DSAV (op basis van Maaschappelijke Businesscase)*
- c. *Concrete werkwijze DSAV onder andere aan hand van observaties in de klas, speltherapie aan kinderen, oudergesprekken aan hand van opnames op i-Pad etc.*
- d. *Zelf oefenen met werkwijze DSAV.*
- e. *Kennisdeling en methodiekuitwisseling.*